

6. 11. 2014

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Těžkosti sdružení nezávislých kandidátů a nezávislého kandidáta při vstupu do voleb do zastupitelstev obcí

Tento článek reaguje na volby do zastupitelstev obcí, které proběhly v nedávné době, přičemž v jejich rámci opět nastala úskalí, která museli někteří z kandidátů podstoupit.

Zákon č. [491/2001](#) Sb., o volbách do zastupitelstev obcí ve svém § 20 stanoví, že o místo v zastupitelstvu obce se mohou ucházet registrované politické strany a politická hnutí, a jejich koalice, nezávislí kandidáti, sdružení nezávislých kandidátů nebo sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů.

V předchozím odstavci uvedené subjekty však rozhodně nestojí na stejné startovní čáře při samotném vstupu do voleb. Pokud totiž kandiduje sám nezávislý kandidát či sdružení nezávislých kandidátů, musí ke své kandidátní listině přiložit petici podepsanou voliči, kteří podporují jejich kandidaturu (§ 21 odst. 4 zákona č. [491/2001](#) Sb.). Počet potřebných podpisů je stanoven přílohou k zákonu, kdy sdružení nezávislých kandidátů musí vždy obstarat alespoň 7% z počtu obyvatel obce (městské části, městského obvodu, příp. volebního obvodu), kdy požadavky na nezávislého kandidáta jsou pak odstupňovány dle velikosti obce (od 5% v obci s max. 500 obyvateli po 0,5% v obci s více než 150 000 obyvateli).

Předmětem tohoto článku je pak úvaha nad tím, zda je účelné, legitimní a odůvodněné, aby účast nezávislého kandidáta a sdružení nezávislých kandidátů na volbách byla podmíněna odevzdáním příslušného počtu podpisů.

Prvně je třeba vyslovit názor, že v zastupitelstvech obcí by měly úřadovat osobnosti, které jsou z místního hlediska zajímavé pro voliče, kterémužto, jehož rodině, společenství a městu takovýto kandidát přinese největší užitek. Primárně by tedy měly v těchto volbách na straně kandidátů vystupovat osoby s danou obcí spjaté a veřejnosti (voličům) prospěšné bez ohledu na jejich politickou příslušnost či orientaci. V rámci tohoto druhu voleb narůstají požadavky a nároky na kvalitu konkrétního a individuálního kandidáta. Takováto osoba by měla být ve volbách preferována oproti kandidátovi, jenž je zaštitěn politickou stranou či hnutím, neboť tento své voliče láká zejm. na svou činnost prováděnou a úspěchy dosažené v celostátní politice, což však s místním děním nemá čehokoliv společného. Předmětný volební zákon však povinností předložit petiční archy opatřené podpisy voličů stanovené pouze omezenému okruhu kandidátů jednoznačně znevýhodňuje nezávislé osoby, a preferuje ty, které mají - alespoň částečně - co dočinění s politickou stranou či politickým hnutím. Pro kteréhokoliv kandidáta je tak přijatelnější buď vystupovat jako součást kandidátní listiny takovéto strany či hnutí či s těmito alespoň vytvořit sdružení, čímž je však popírána samotná podstata komunálních voleb. Neshledávám jakéhokoliv důvodu, pro který by tyto subjekty mely být proti nezávislým kandidátům (či jejich sdružení) preferovány.

Velikou zvláštností je, že požadovaný počet podpisů je počítán ze všech obyvatel obce, tedy i z těch, kteří volit v samotných volbách nemohou či nechtějí, kdy však svůj podpis na petici může umístit právě jen volič (osoba, která dosáhne věku 18 let apod.). Skutečně pouze teoreticky tak může nastat

situace, kdy počet voličů, kteří budou moci podepsat petici, nedosáhne ani počtu, jenž je vyžadován zákonem.

Co se dalšího textu článku týče, za příklad si vezmu město Mikulov. Dle webových stránek města zde k 1.1.2010 žilo 7352 obyvatel.[1] Následkem uvedeného muselo sdružení nezávislých kandidátů či samotní nezávislí kandidáti pro účast ve volbách obstat 514 podpisů. Jelikož zákon požaduje pouze podpisy voličů, omezil se počet potenciálně oslovitelných osob na 6 116. Voleb do zastupitelstev obcí se v roce 2014 v Mikulově nakonec zúčastnilo 2 575 voličů (volební účast činila 42,10%).[2] Pokud přijmu závěr, že zbytek oprávněných voličů o obecní dění nejeví přílišný zájem (pomímám skutečnost, že několik nadšených voličů se voleb neúčastnilo ze zdravotních či časových důvodů), a že podpis na petici tedy umístí spíše osoby, které o tuto záležitost zájem mají, musel nezávislý kandidát (jejich sdružení) získat ještě před samotnými volbami podporu takřka 20% takovýchto voličů (což by pak v samotných volbách znamenalo jasné vítězství tohoto kandidáta). Vzhledem k tomu, že v Mikulově nakonec kandidovalo celkem 11 volebních stran s celkem 267 kandidáty, kdy někteří z nich, jejich okolí či rodinní příslušníci nemuseli mít zájem na podpoře konkurence, možnost získat požadovaný počet hlasů se dále snižovala. Při současné úrovni volební účasti a celkové společenské náladě a atmosféře, kdy není snadné po občanovi chtít cokoliv navíc, co se veřejného života týče, není jednoduché přesvědčit tak značný počet voličů k další aktivitě, kterou je podpora dalšího subjektu v jeho účasti ve volbách. Požadavek uvedený v zákoně se tedy sice může jevit jako snadno splnitelný, avšak v konkrétních okolnostech může být velmi obtížným (což je ostatně i má osobní zkušenost).

Nutno si uvědomit, že sbírání na petici je jednou z prvních činností vykonanou v rámci volebního procesu. Nezávislý kandidát či sdružení v této době má pravděpodobně ujasněnou vizi a hlavní cíle svého počínání, jedná se však o aktivitu několika jedinců, kteří až posléze (poté co dojde k registraci kandidátní listiny) budou shánět další osoby na doplnění kandidátní listiny a vytvářet svůj program, kterým až následně v rámci kampaně budou chtít oslovit své voliče, a který zároveň budou v ideálním případě po volbách realizovat. Petent tak nepodporuje konkrétní myšlenky, názory či kandidáty, ale zásadně pomáhá subjektu, o němž nemá při samotném aktu této prvotní podpory dostatek informací, přičemž tyto fakticky k okamžiku podpisu navíc existovat ani nemusí. Podpisy na petici tak jakkoliv nelegitimují účast nezávislého kandidáta či sdružení ve volbách, neboť tím není potvrzován souhlas s čímkoliv konkrétním, co by bylo pro samotné volby podstatné (kandidáti, program apod.).

Zákonodárce měl samozřejmě zájem na tom, aby se voleb účastnili pouze kandidáti, kteří k tomuto přistupují s vážnými úmysly, což mínil zajistit právě sběrem podpisů. Otázkou však je, zda požadavek na získání určitého počtu podpisů je skutečně legitimní, neboť takto by mohli být k volbám připuštěni pouze kandidáti, kteří např. uběhnou maraton za předem určený čas. Rychlost dosažená kandidátem při vytrvaleckém závodě sice jakkoliv nesouvisí s následnými volbami, což se nicméně stejně tak týká i podpory vyjádřené podpisy na petici.

Nedomnívám se, že pokud by ve volbách do obecního zastupitelstva byl odstraněn požadavek na získání určitého počtu podpisů potřebného pro samotný přístup k volbám, že by se objevilo zásadní množství kandidátních listin a volby by tak i z technických důvodů byly obtížně realizovatelné. Již nyní je totiž velmi snadné nechat svou kandidaturu zaštitit jednou z 97[3] existujících stran či hnutí, následkem čehož podmínka sběru určitého počtu podpisů odpadá. Na kvantitu kandidátů to však vliv nemá.

Z výše uvedeného (snad) vyplývá, že neshledávám důvodu, pro který by nezávislý kandidát (či sdružení nezávislých kandidátů) musel pro svou kandidaturu ve volbách do obecního zastupitelstva získávat podporu voličů, a to již před samotnými volbami.

Mgr. Vojtěch Mihalík,
advokátní koncipient

e-mail: vo.mi@centrum.cz

[1] Dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[2] Dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[3] Dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

Další články:

- [Sdílení elektřiny v obecních projektech, změny po 1.8.2026 a zapojení bateriových úložišť](#)
- [Jak naložit s „oznámením“ přestupku soukromých osob? A je to vlastně oznámením ve smyslu zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich?](#)
- [Systémová podjatost ve správním řízení aneb požadavek na překročení nadkritické míry rizika systémové podjatosti](#)
- [Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Pacht závodu a zákaz přenechání věci třetí osobě](#)
- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)